

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐLETTÉNY ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . . . 18.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Plac-u. 12. (Nagytemplom tér felől.) Telefon 330.

A magyar kultúra.

A magyar kultúra. Ötven évvel ezelőtt milyen hitvány, semmitmondó, minden komoly tartalmat nélkülöző fogalom volt ez és ma egész világok nyilatkoznak meg benne, telve van hatalmas történelmi erővel, európai szellemmel és a haladott nyugat minden differenciáltságával.

A magyar kultúra ma egy ragyogó, hatalmas ígéret, amelyben megvan minden garancia arra, hogy ezt a nemzetet nemsokára oda fogja sorakoztatni a civilizáció vezető népei mellé s részletetni fogja ugyanabban a magasra hivatásban, amit eddig csak a kiválasztott nemzetek végeztek.

Mily sajtóságos ellentét, hogy Magyarországon tulajdonképpen a hivatalos kultúra az, amely még mindig bizonyos keleti dekadenciában nyomorog s a nem hivatalos kultúra termel maradvány európai értékeket, amelyek komoly megbecsülést és őszinte rokonszenvet váltanak ki az egész művelt világ lelkéből.

A magyar kultúrának ez a kétlakisága nagyon különös viszonyokat és

helyzeteket teremtett s előidézője volt annak, hogy nálunk sohasem értették meg egymást az úgynevezett európerok és azok a hivatásos hazafiak, akik minden téren kisajátítják maguknak a nemzeti eszmét és a magyar történelmi jövőndő csálhatatlan profétáinak hirdetik magukat.

Egészségtelen, beteg állapot ez, egyelőre azonban sajnos, semmi kilátás reá, hogy a magyar kultúra modern haicosai és a hagyományokhoz göröcsösen ragaszkodó konzervatívok kölcsönösen megértsék egymást. Enélkül pedig egységes nemzeti szellem és lélekkel teljes európai magyar kultúra el se képzelhető.

Azok, akik a magyar kultúrának és a nemzeti oktatásnak egy szabadabb és progresszivebb irányát akarják megvalósítani, nem várhattak semmi jót és megnyugtatót Zichy Jánostól, de még azt a minimálisát sem kapták, a legutóbbi parlamenti beszéd kapcsán, amit joggal remélhettek, azok viszont, akik Magyarországot, főként pedig a magyar kulturális szellemet még mindig középkori formulák szerint szeretnék kormányozni, szintén csalódottan hallgatták

Zichyt, akitől egy nyílt reakciós szinvallást reméltek, ehelyett azonban kaptak egy langymeleg valláserkölcsei elme-futtatót.

Ez az a bizonyos alliberálizmus.

Hirdeti egyrészt az ideális szabadelvűséget, gyakorolná másfelől a legötöttebb elfogultságot, ez az a kulturpolitika, amely ma uralkodó Magyarországon és ami ellen apellálni ezidő szerint semmi féle világi és egyházi fórumhoz lehetetlen.

Szemmel látható volt Zichy Jánosnak az a törekvése, hogy megnyugtassa főként a munkapártnak radikálisabb elemeit.

Ez a törekvés azonban meddő maradt, mert csak azoknak tapsait fogadhatta el teljes őszinteséggel, akik a magyar kultúra irányításában Barkóczyval egy nézetet vallanak.

Szóval az alliberálisok nagyon meg lehetnek elégedve, sőt a megalkuvóknak is jutott egy-két morzsa, azok ellenben, akik a magyar szellemnek és a magyar léleknek nagykorúsítását és európai felszabadítását őszintén akarják, csak keserűséget és kiábrándulást éreztek s nagy csalódással voltak kénytelenek megállá-

Áldozat.

— Látta azt a két gyászruhár hölgyet, akik az imént itt elhaladtak? — fordult hozzám Aimé Jacques — ugyebár mennyire hasonlítanak egymáshoz? Ugyanis a finom, gyöngéd arcú, az a bánatos arc, mint két légies szomorú tündér... Az egyik kissé biceg, a másik fejedelmi szőkecségekben karcsun, egyenesen, sugáran áll, mint egy ifju nyárfa. Hogy kik? Két nővér, két özvegy, akik ugyanegy halottat siratnak. Egyik a férjét, a másik vőlegényét, egy személyben... Furcsa, ugy-e? Egy kis dráma... hadd mondjam el.

Mikor e két fiatal leány a férjhezmenés korába lépett, szüleik bizonyos megütközéssel észlelték az érdeklődést, amelyet Mervel Charles, az ifju poéta fiatalabb leányuk, Mathilde iránt mutatott. Nem mintha Mervel minden tekintetben nem mint kifogástalan vőlegény jelölt szerepelt volna előttük. Fényes jövő állt előtte és szép vagyonnal rendelkezett, a Trubert házaspár pedig egész jövendelmét elérte és semmivel sem bírt. Fölötte óhajtották tehát, hogy Mervel családukbá lépjen, csak

azt találták igazságtalannak, hogy Noémi, az idősebb leány háttérbe szorult a huga miatt. S Noémi néma fájdalom eléggé jelezte, hogy osztja szülei véleményét.

Mathilde egy rózsás arcú, ibolyakék szemű, kacagó ajkú, élénk, sugár gyermek volt, kecses és mozgékony, mint egy gazella. Sokszor ok nélkül nevetett és könnyen sirt.

Noémi ellenben külsején viselte beteges gyermekkorának bélyegét. Bicegett kissé és arca keserű kifejezéssel bírt. Minden tavasszal így sóhajtott:

— Oh, tudom, hogy nem érem meg ez esztendő végét!

De mindig megérte. Szülei épp e rettegésnél fogva, hogy elveszíthetik, őt szerették jobban, felsőbb szellemi tulajdonságokkal ruházták fel és Mathildot kissé ostobának tartották. Éppen ezért rossz izlésnek vették Mervel részéről, hogy a pálmát Mathildenek nyújtotta és nem Noéminek, akit láthatólag sértett e mellőzés.

Egy ízben valósággal idegrohamot kapott s ekkor az apja, a kitűnő Trubert a kinek az életben mindig minden sikerült, elhatározta, hogy közbelép és megpróbálja Mer-

vel érzelmeit Noémi felé irányítani. Még pedig Mathilde által. Fiatalabb leányát úgy sem tartotta képesnek egy valódi szenvedélyre.

A szónoklatnak valóságos kis mester-művével állt elő.

Hivatkozott az idősebb jogaira egy családban, aztán Noémi, ez a szegény Noémi, akivel az élet ily mostohán bánit, nem érdemel meg egy kis kárpótlást a sorsától? Mennyire szerelmes Merveibe, akit az ő magas szelleme végül is nem hagyja hidegen. És végül — s itt az apa hangja fájdalmasan megreszketett — Noéminek a napjai megvannak számlálva. A boldogság, melyet elnyer, csak rövid életű lehet, a jövő Mathildeé marad...

Végre is sikerült Mathildeot arról meggyőznie, hogy neki kötelessége egyelőre feláldoznia magát testvééréért és viszont Mathilde — minő gyöngéd, finom női lélek sugalta módon, nem udhatjuk, — kivivta Mervelnél, akit talán megkapott a helyzet érzékeny regényessége, hogy míg az ő misztikus vőlegénye maradt a jövőre, egyelőre Noémi férjévé váljon.

Noémi sugárzott a diadaltól. Meg volt

Végh Gyula

szücsmester, szőrmeáru szabó és szürszabó kellékek raktára
Debreczen, Főutca 42. sz.
Gyarmati-palota.
Alapítottatott 1867-ben.

A címre tessék figyelni!

Elsőrangú, modern és legnagyobb

molykár elleni megóvó és biztosító beraktározás vállalat

Főutca 42. szám alatt. (Gyarmati-palota.)

Férfi és női szőrmés ruhákat csakis szücsmesterhez adhatjuk megóvásra.

Teljes tisztelettel

VÉGH GYULA.

pitani, hogy Zichy János hű maradt önmagához, de a kongregációkhoz is.

A kultuszvita hatalmasnak és nagyarányúnak ígérkezik, de kell is hogy az legyen, mert végre is tisztázni kell az eszméket és nyíltan, határozottan, kétséget kizárólag meg kell állapítani, hogy kik azok, akik Magyarország modern átalakulását szívből kívánják s ezt a nagy metamorfozist viszont kik akarják minden erejükkel és sötét elszántságukkal lehetetlenné tenni.

A miniszter mai felszólalása alatt arról szólt, a kongregációk magyar királyi fővédnöke, hogy kulturális közéletünkben az ugynevezett destruktív irányzat ellen kíván küzdeni. Mintha már hallottuk volna ezt valahol egy másik államférfi ajkáról, akit ugyan nem Zichy Jánosnak, hanem Tisza Istvánnak hívnak, aki azonban semmivel sem áll hátrább a reakció hirdetésében és gyakorlásában, mint a magyar kulturának ezidőszerű kormányzója.

Arról is beszélt a miniszter ur, hogy a tekintély a legnagyobb dolog a világon s aki ezt az elvet le akarja rombolni, az a hazának és társadalomnak egyaránt ellensége.

Lehetetlen, hogy ilyen beszédet a magyar parlamenten kívül más európai törvényhozásban is el lehetne mondani, mert hiszen a szemébe kacagnának annak a miniszternek, aki a kulturális haladás legfőbb garanciáját, a tekintély elvén fölépült világnézetben keresné és találná meg.

Ez valóságos szatirája a kulturának és bizonyosak vagyunk benne, hogy még a jelenlegi parlamentben is nagyon sokan lesznek olyanok, akik Zichy Jánosnak ezt a kétségbeejtő szofizmáját a kellő energiával fogják agyoncsapni. És

győződve felőle, hogy Mervel szemei végre felnyitak. Észrevették az ő ragyogó szellemét s e mellett Mathilde jelentéktelenségét. Hogy kissé sántít? Hiszen Lavallières aszszony is sántít.

Többé nem gondolt a halálra. Élvezni akata az életet, mohón élvezni. Férjével szemben valóságos despotává vált. Esztelenül költelezett, ragyogóan elegáns volt és sikereket is ért el. Kalandjai voltak, amelyeknek híre szerencsére nem jutott el férje fülébe. Az pedig kelletlenül veit részt a ráerőszakolt mondaine életben, amelyből hiányzott minden egyszerű bensőség, ami kedvére való lett volna.

Egyedüli boldog órái azok voltak, midőn sógornőjével négy szemközt beszélgetett. Később keserű szemrehányással illette őt s Mathilde önvádat érzett és azzal a gondolattal foglalkozott, hogy zárdába vonul. De még sem tette. Érezte, hogy Mervelnek szüksége van az ő vigasztaló jelenlétére.

S eljött egy perc, amelynek el kell jönnie, midőn szomorú, szomjas ajkai egy fájdalmas csókban tapadtak egybe... Noémi épp e pillanatban rajtakapta őket. Nagy jelenetet rögzített, melyben elsőrendű iragikának mutatkozott s e perciól kezdve házi körében valóságos furiává vált.

Mervel élete vértanu szenvedés volt ezután s most már csak egy gondolat foglalkoztatta, fanatikusán, vadul, bármi módon megszabadulni a feleségtől. A bűn fogalma hamar termékeny talajra talál az emberi agyban. De Mervel eléggé poeta volt ahhoz, hogy nagy képzelő tehetségéhez méltó tervet eszeljen ki. Csupkelődéseivel és gunyolódással felkorbácsolta Noémiben a divat szülte sport-szenvedélyt. S mindegyik közül ama sport

hogy ilyenek nemcsak az ellenzéken, hanem a kormány táborában is fognak akadni, arról meggyőződhetek azok, akik a jobboldali közbeszólásokat figyelemmel kísérték.

Ugy érezzük, hogy egy nagy leszámolásnak kell jönnie az új és a régi Magyarország között. A döntés ugyan nem lesz végleges, de elő fogja készíteni a szebb, a modernebb és igenis, a nemzetibb jövőt.

Szterényi és a talpfaszállítás. Szterényi József volt keresk. államtitkár ma a képviselőház indítvány könyvébe egy indítványt jegyzett be, mely szerint a képviselőház küldjön ki egy bizottságot a talpfaszállítás aktáinak megvizsgálására. Ez az indítvány Heltai Ferencnek legutóbbi előadói beszédére vonatkozók, melyet a keresk. tárcánál mondott.

A király gyengélkedik.

Neusser tanár Gödöllőn.

A „Neue Freie Presse“ külön kiadásban jelenti: Dr Neusser egyetemi tanárt telefonon Gödöllőre hívták. Neusser vasárnap reggel Budapestre érkezett, automobilon azonnal Gödöllőre utazott és megvizsgálta a királyt, akinek állapotát kiünőnek találta.

Vasárnap délután Budapesten is riasztó hírek terjedtek el a király állapotáról. A valóság az, hogy a hirtelen időváltás következtében kiujult a király náthája és rekedtsége. Ez volt az oka annak, hogy Gödöllőre hívták Neussert, különben is tervbe volt véve, hogy Neusser a közeli napokban megvizsgálja a király állapotát.

Dr. Kerzl még szombaton este intézkedett, hogy Neusser Gödöllőre utazzék. Megvizsgálta a királyt, és kijelentette, hogy a

iránt, amelyre Noémi alkotása legkevésbé volt hivatva az uszás iránt. Azzal ingerelte, hogy soha sem tudna jól uszni. Noémi pedig fogadott, hogy egy hónap alatt kitűnő uszó válik belőle.

Végielen türelemmel és energiával fogott munkához, nem tekintve gyenge fizikumát. A férje pedig egyre jobban biztatta, majd pár hét múlva felajánlott egy versenyuszást.

A nap szép volt, Noémi bátorsága nagy és merészen szelte át a hullámokat. Mervel előre uszott és hátra-hátra tekintve, kitarásra bátorította. Egyszerre egy hullám elkapta Noémit és messze sodorta. Mervel úgy tett, mintha mit sem látna és nyugodtan uszott tovább.

De a tengerparttól észrevették a bajt és bárkával siettek a szerencsétlen megmentésére, akit félig eszméletlenül hoztak partra, de más baja nem történt.

Ezalatt azonban Mervelt kapta el egy örvény. Görcs fogta-e el, vagy alámerült? nem tudhatják, bizonyos, hogy csak másnap akadtak a holttestére...

Azt hiszem, ezt a két nőt zarándokut vezette vissza az idén ide a tenger mellé. S ugyan melyik gyászol igazabb szívből? Mert Noémi sokat sirt és áldozatnak kiáltotta ki magát. Mathilde pedig elzárkózott néma fájdalommal...

De kettesben keserű és örökös párviadal lehet a beszédjük...

— De honnan tudja — kérdém — hogy Mervel gyilkos szándékkal volt a felesége iránt?

Aaimé Jacques vállat vont.

— Meghallgattam mindkét testvér bizalmas előadását és egyszerűen levontam a következtetést.

Robert Schaffe r.

felség állapota a legnagyobb kiméle:et és óvatosságot teszi szükségessé. A király ezért csak a leghalaszthatatlanabb ügyeket intézi.

A cátolatok és a megnyugtató hírek azonban teljes mértékben nem csökkentik a megriadt közvéleményt, annál inkább, mert Neusser hívása telefonon a leggyorsabban történt és a tanár Gödöllőn maradt a királyi kastélyban.

Vasárnap egész nap nem mozdult ki őfelsége hálószobájából. Paar főhadsegéd is állandóan a király mellett tartózkodik. A hírek, melyek Gödöllőről érkeznek, mind megnyugtatók.

Neusser tanár Gödöllőn marad, amíg a király egészsége teljesen helyreáll.

Gödöllőről jelentik: Neusser orvostanár és Kerzl udvari orvos ma korán reggel első vendégei voltak az uralkodónak, aki az éjszakát nyugodtan töltötte s reggel elfogyasztván egy csésze teát, íróasztalához ült és dolgozott. A felség állapota a legkisebb aggodalomra sem ad okot.

A király ma Pallavicini őgrófot, holnap Bienerth bárót fogadja kihallgatáson.

A király június 2-án Bécsbe, onnan Walseebe utazik, hogy Hedvig főhercegnő bérnálásán ott legyen. Neusser tanár csak azért utazott Gödöllőre, hogy a királyt rávegye, hogy Kerzl házi orvosának tanácsait vegye figyelembe, mert eddig a király minden orvosi tanács ellenére hideg időben is naponkint kikocsizott.

A politika hírei.

A politikai élet erősen élénkülni kezd, sőt fölpezsdülésről is lehet már szó. Elsősorban Zichy János kultuszminiszternek beszéde adta az impulzust erre a nagyobb szabású fölpezsdülésre. Ezzel a beszéddel csak a néppárt van megelégedve. A munkapárt tagjainak jelentékeny részét mélyen lehangolta, sőt elkedvelenitette; a Justh-pártot, mely az egyedüli panderáló ellenzéki párt, felbőszítette.

A pécsi nagygyűlés.

Pécsett tegnap folyt le a választójogi nagygyűlés Egry Béla elnöklété alatt óriási részvétel mellett. Justh Gyula beszéde gyújtó hatású volt. Nem a harcot keresi, hanem a békét hirdeti. Az volt beszédének lényege. Béke pedig csak akkor lesz, ha a nép jogaihoz jut. Beszéltek még Bakonyi Samu, Papp Elek, Eszterházy Mihály, Szende Pál és mások.

Swimmer Róza a feministák nevében is szónokolni akart, de beszédében megakadályozták.

A véderőjavaslat.

Ha semmi közbe nem jön, vagy az utolsó pillanatban akadály föl nem merül, akkor a véderőre és a katonai perrendtartásra vonatkozó törvényjavaslatokat holnap, kedden, vagy a napirend előtt, vagy azután fogja Hazai Samu honvédelmi miniszter a Házban benyújtani. Kérni fogja a Házat, hogy a javaslatokat utasítsa a véderőbizottsághoz.

Mikor készül el a bizottság a javaslatokkal, az természetesen be nem látható, annál kevésbé az, hogy mikor kerülnek a javaslatok a Ház plénuma elé.

Kifutó fiu fizetéssel felvétetik lapunk szerkesztőségében

A kultusztárca.

A képviselőház ülése.

Berzeviczy Albert elnök negyed 11 óra-kor nyitja meg a mai ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök előterjeszti a kérvényeket és irományokat.

Következik napirend szerint

a kultusztárca költségvetésének

foytatólagos tárgyalása. Az ülés első szónoka Szász Károly munkapárti képviselő, aki beszédét annak a kifejtésével kezdi, hogy a költségvetést nemcsak pártállásánál fogva fogadja el, hanem mert úgy véli, hogy a költségvetés kulturális célokat szolgál. A budapesti egyetemen a tanárok a túlszűfolttság miatt nem tudnak hivatásuk magaslatára emelkedni.

A mi egyetemünk túlszűfolttság tekintetében a nyolcatik a világon. Ugy veli, hogy a legjobb volna a harmadik egyetemet Budán felállítani, mert Buda egyesíti a nagyvárosi előnyöket a vidék előnyeivel. Szükséges egy második műegyetem felállítása, amelyet Szegednek szánt.

A gazdasági szakoktatásnak némelyek külön egyetemet akarnak felállítani. Ezekkel szemben azt vitatja, hogy a gazdasági szakoktatásnak is elég, ha egy fakultás kereteibe szorítják be. Az iskolán kívüli oktatás tekintetében vigyázni kell arra, hogy sem a túlsó radikális, sem a klerikális irány ne jusson túlsúlyra. A népkönyvtárak üdvét a miniszter figyelmébe ajánlja. Ugyszintén a vidéki muzeumokat is. Örömmel hallotta, hogy a miniszter újra akarja építeni a Nemzeti Színházat és sulyt fektet arra, hogy a régi helyén építsék A magyar drámairodalom fejlesztését kívánja. Rosszalja, hogy sok silány külföldi darabot adnak. A nemzeti muzeum bővítésének sürgősségét is hangsúlyozza. A költségvetést elfogadja.

Moinár János pártja nevében szemlét tart erkölcsi életünkön. Aggódva tapasztalja a hazát, vallást s az emberiség ősi ideáljai megvető irányzatok kezdenek lábrakapni. Ez a destruktio arány a szabadkőművesség térfoglalása óta dul. Visszautasítja azokat a támadásokat, melyek a kongregációkat érik. Felolvass egy lapközleményt, melyről kiderült, hogy a benne foglalt eset, amely a kongregáció szerződöt igyekszik kompromittálni: szóul-szóra koholmány. Szól azok ellen a vádak ellen, melyek a Mária-kongregációkat felekezeti türelmetlenséggel gyanusítják.

Ezután citál egy szabadkőműves cikkből, amelyben szabadkőműves pályáról van szó. Ismerteti a kogr. hittanárók által a középiskolákban letenni kért fogadalmak szövegét. Tiltakozik az ellen, hogy az antimodernista esküt a középiskolákban a növendékek letették volna. Ismerteti az antimodernista eskü szövegét, megállapítja, hogy ezt sehol egy középiskolában sem a nagyváradiiban nem tették le és amely iskolákban a fogadalmat letették, ott nem erőszakkal, sem kényszer útján tették le a növendékek, hanem szintén meggyőződésből tették le. Tiltakozik a szabadkőművesek galád, lelketlen agitációja ellen, melylyel a közvéleményt félre vezetni akarja.

Tíz perc szünetet kér szónok.

Szünet után.

Beszél az egyetemen a szabadkőművesek által mellőzendő kért theologiai fakultásról, majd a középiskolai hittanárók helyzetéről és azt mondja, miután a hittan is az állam által kötelezően előírt tantárgy, követeli, hogy a kath. hittanárók is rendes tanárokká neveztesse ki. Részletesen ismerteti a kath. hittanárók sanyaru helyzetét. Ami azt a kifogást illeti, hogy hittanárokból, esetleg rendes előléptetésben igazgatók is lehetnek, arra nézve megnyugtathatja az aggodalmaskodókat, hogy azok az igazgatók lesznek legalább is olyan lelkiismeretesek és elfogulatlanok, mint a szabadkőműves és szabadgondolkodó

igazgatók. Köszöni a miniszternek azon ígéretét, hogy a hittanárokat megfelelő tekintélyben és helyzetben is ugyanazon predesztálra helyezi mint a többi tanárokat. Az ígéret szép szó, ha megtartják úgy jó. Ezután statisztikát olvas fel arról, hogy milyen arány van a kath. tanárok és igazgatók, valamint a népességnek vallások szerint való összehasonlításában. Konstatálja, hogy ez az arány a kath. tanárok rovására esik ki, mert míg olyan helyeken is, ahol többségben van a kath. lakosság 25 százalékkal kevesebb a kath. tanárok száma, mint kellene lenni.

A párisi katasztrófa.

Berteaux hadügyminiszter meghalt.

Monis miniszterelnök súlyos sebesült.

Vasárnap reggel a Páris és Madrid között rendezett repülőverseny startjánál, az issy-molineau nagy térségen lezuhant géppel Train aviatikus, egyenesen abba a csoportba, ahol Lepin rendőrfőnök, Monis miniszterelnök, Berteaux hadügyminiszter, Deutsch de la Meurth, az ismert mecénás és még sok előkelőség tartózkodott.

A repülőversenyt a „Petit Parisien“ c. lap szerkesztője rendezte. Vasárnap reggel már hat óra körül nagy közönség tolongott a repülőtéren. A több ezer főnyi közönség sorfala előtt felállított külön tribün, amelyet a notabilitások számára emeltek, szintén nagy közönséggel telt meg. Az idő borus volt s különösen a magasabb levegőrétegekben erős északi szél járt. Egyegyed hatig két aviatikus indult utnak. De Wissot aeroplánja felborult, az aviatikus sértetlen maradt.

Train lezuhant.

Hat óra felé Train aviatikus szállt fel. Train gépe Blériot-típusu monoplán. Train másodmagával, Benier nevű emberrel, felült gépére, a motort megindították, mite a gép rövid gurulás után tíz méternyi magasságra emelkedett a közönség hangos tetszésnyilvánítása közben. Az aviatikus csakhamar megkezdte az előírt szabályos köröket. Az első pompásan sikerült, a második kör megkezdése előtt a közönség azonban úgy látta, hogy az aviatikus nem ura többé gépének, amely ingadozott és szabálytalan röpülést végzett.

A harmadik kör megkezdése után a gép leereszkedett majdnem egészen a földre, majd ismét fölemelkedett, hogy csakhamar éles kanyarulattal egyenesen a miniszterek tribünje felé tartson. Train észrevette a veszedelmet, visszafordította gépét a repülőtérré, de meg kellett állania, mert néhány lépéssel odébb egy szakasz lovaskatona állott és így az a veszedelem fenyegette, hogy a katonák közé repül. Ismét visszafordította gépét, amelynek közeledése a tribünön leirhatatlan pánikot idézett elő. Az aviatikus szemmel láthatóan minden igyekezetét megfeszítette, hogy békével fölemelkedjék. Ez pillanatig sikerült is, a következő pillanatban azonban a gép újra visszaesett, újra alig méternyire a föld színétől. Akkor már teljesen a közönség mellett volt. A közönség ahelyett, hogy hátrafelé nyomult volna, rémületében a repülőter felé futott. Az aviatikus a gép szárnyainak vászonfelületéről nem láthatta, hogy mi történik mellette és alatta.

Egyszerre borzasztó jajkiáltások hallatszottak. Ekkor Train is tudta már, hogy rémes katasztrófát idézett elő. Még egyet rántott a gépén, de ez már nem használt, lezuhant és motorjával mélyen belefurdott a földre.

A katasztrófa borzalmai.

Train és utasa a gép romjai alá kerültek. A közönség között borzasztó riadalom támadt. Ezren és ezren rohantak segítségére. Előkerültek a mentők is, akiknek segítségével a közönség kiszabadította az összetört gép romjai alól az aviatikust és utasát, akik nyomban lábra állottak, csak kisebb sérüléseket szenvedtek. A motor mellett négy vérző test feküdt.

Egyszerre mint a villám terjedt el a rettenetes hír, hogy a miniszterelnököt és a hadügyminisztert érte a szerencsétlenség. Vérző tagokkal feküdtek a gép roncsai között Monis miniszterelnök, Berteaux hadügyminiszter, a miniszterelnök fia és Deutsch de la Meurth, a mecénás. Nyomban megállapították, hogy

a miniszterelnök jobb lába két helyen eltörtött, arcán és mellén borzalmasan megsebesült. Orrcsontját eltörte a gép, amely homlokán is sebet ütött. Kezének három ujja eltörtött.

A hadügyminiszternek a gép csavarja ugyszólván többi lemetszette jobb karját, azonkívül súlyos belső sérüléseket szenvedett. Vértócsában feküdt. Mire az orvosok a bekötéséhez láttak, meghalt.

A miniszterelnök fia csak könnyebben sérült meg.

Deutsch de la Meurth súlyosan megsebesült és idegrázkódást kapott. Amikor Train a gép roncsai közül kikerült és látta, mi történt, őrjöngeni kezdett, rohamokat kapott, borzasztó hatással volt rá a szerencsétlenség.

A közönség volt az oka.

A közönség fejtelensége okozta az egész szerencsétlenséget. Két verzió van elterjedve a katasztrófa lefolyásáról.

Az egyik szerint Monis miniszterelnök és Berteaux hadügyminiszter, akik egy nagyobb embercsoport közepén voltak, éppen át akartak haladni a repülőtéren, mikor Train aviatikus, aki nagyon alacsonyan repült, feljük közeledett. Az aviatikus későn vette észre a közeledőket, kitérni már nem tudott s egyenesen belerohant géppel a tömegbe.

A másik verzió szerint a gépet a heves szél teljesen hatalmába kerítette, úgy, hogy Train nem volt ura többé. A kormánykéreklél való minden kísérletezés csütörtököt mondott. A szél a gépet egyenesen a tribünök felé hajtotta. Mikor a gép fűsikített berregéssel egyenesen a tribünöknek tartott, a közönséget leirhatatlan rettegés és félelem fogta el. Az emberek tülekedni kezdtek s egymást tépve, gázolva, ütlegelve, hölgyeket letiporva, fejvesztetten rohantak a tribünökről lefelé.

A menekülő egyik csoportja, amelyben Monis miniszterelnök és Berteaux hadügyminiszter is voltak a repülőterre akart menekülni és egyenesen szembe rohant a rettenetes sebességgel feljük száguldó géppel. Train aviatikus egyetlen pillanatig sem vesztette el önruralmát.

Az utolsó pillanatban, a tribünök előtt, ahol a szél elől már valamennyire megvédték a tribünök, újra hatalmába kerítette a kormányt és jobbra ki akart térni, itt azonban szemben találta magát a rend fenntartása végett kirendelt kúrasszir-svadronnyal. Ha ezeknek nekirepült volna, leirhatatlan katasztrófa történt volna. Hogy ezt eikerülje, hirtelen balra fordította a kormányt, s ennek következtében egyenesen belerepült a tribünökről lerohanó közönségbe. A következők mentesek voltak.

A következő pillanatban már sebesültek hevertek a téren. Mindenfelől rohant a tömeg a katasztrófa színhelye felé, ahonnét borzalmas sikongás, jajgatás hallatszott.

Mentők vágattak elő s hozzáláttak mun-

kájukhoz. Azonban senki sem tudta még akkor, hogy mi történt s hogy tulajdonképen kik azok, akik megsebesültek. Aztán pillanat alatt végigszárgult a repülőterem a hír, hogy a miniszterelnök és a hadügyminiszter fekszenek súlyos sebesülten a téren.

A hadügyminiszter ravatalon.

Berteaux holttestét kendővel letakarták és automobilon a hadügyminiszterium palotájába vitték, ahol ideiglenes ravatalon kiterítették.

A miniszterelnököt hordágyon a belügyminiszteriumba vitték, ahol már várták a sebészek és operációt hajtottak végre rajta. Az eltört lábat gipszkötéssel látták el. A hadügyminiszter feleségét eleinte nem merték értesíteni a katasztrófáról, csak annyit közöltek vele, hogy férje súlyosan megsebesült. Berteauxné a hadügyminiszteriumba hajtattatott és kijelentette, hogy férjét maga akarja ápolni. Elhatározásától eltéríteni nem lehetett és be kellett engedni a ravatalos terembe.

Csak a fejét takarták fel a holttestnek, mert a test többi részét nagy sebek éktelelenítik el.

Irtózatos jelenet történt, mikor Berteauxné és leánya a holttestet megpillantották. A két hölgy irtózatossá sikoltozásba tört ki, sirógörcsbe esett.

Az elhunyt miniszter fiát és vejét szintén nagyon lesújtotta a csapás. A családot valósággal erőszakkal kellett eltávolítani a ravatalos szobából. Berteauxné beteg vitte lakására.

A miniszterelnök sebesülése.

Monis miniszterelnök a jobb láb mindkét csontján komplikált törést szenvedett, a szemhéjakon és az arcon szakított és zúzott sebek, az orrcsont is eltört. A szemek sérültek és a koponyacsonton sem látni sérülést. A miniszterelnök azonban állandóan fájdalomról panaszkodik, amelyek mellől altestéig terjednek.

A miniszterelnök állandóan eszméletnél volt s úgy a csonttörés, mint az arcán levő sebek orvosi bekötését férfiasan állotta ki. A belső fájdalmakat valószínűleg bordatörések okozták. Berteaux hadügyminiszter halálát eddig eltitkolták előtte. Fallières elnökkel, aki Monist fölkereste, szívélyesen beszélgetett a sebesült miniszterelnökkel.

Deutsch de la Meurthe, a neves mecénás a katasztrófa alkalmával koponyarepedést szenvedett és eszméletlenül szállították lakására.

Kisebbséget szenvedett a miniszterelnök fia is.

Train aviatikus vallomása.

Train aviatikust annyira lesújtotta a katasztrófa, amelyet gépével okozott, hogy kihallgatni sem lehetett. Összefüggéstelen mondatokat mondott csak és azt a benyomást tette, mintha a nagy izgalom megőrijtette volna.

Orvosi kezelés alá vették és csak hosszas ápolás után jutottak vele annyira, hogy kihallgathatták.

Kijelentette, hogy a katasztrófa előidézésében nem érzi magát vétkesnek. Szerinte a katasztrófát az okozta, hogy a közönség vad félelmében beszaladt a repülőterre és szó szoros értelmében nekifutott a repülőgépeknek.

Berteaux utódja.

Roppant nagy az izgatottság Párisban. Mindenütt a rémséges katasztrófáról beszélnek. Az elhunyt hadügyminiszter egyike volt a legkiválóbb politikusoknak. Mint aktív tábornokot a Dreyfus-ügy idején hívták meg először a hadügyminiszteri székbe. Ő volt az, aki a Dreyfus-pör revízióját tolmácsolta a köztársasági elnöknek. Mint hadügyminiszter reorganizálta a francia hadsereget és később a marokkói affér idején ő foglalt állást Delcassé háborús politikája ellen és elejét vette a Németországgal való konfliktusnak. Tetőtől-talpig radikális volt és katonai politikája

a legszerencsésebb egyesítése volt a modern szellemű és még erélyes vezetésnek.

Mikor Fallières Monist miniszterelnökké nevezte ki, alig akadt támogatója mindaddig, amíg Berteaux-t meg nem nyerte kabinetjébe.

A párisi lapok még foglalkoznak a katasztrófa politikai következményeivel, amennyiben rámutatnak arra, hogy a radikális párt Berteauxban az egyik főszereplőt veszítette el. Az a körülmény, hogy a miniszterelnök hónapokig lesz kénytelen távolmaradni az államügyek vezetéséről, súlyos nehézségeket jelent a kabinetre nézve, mert éppen most van függőben annyi fontos belügyi és külügyi kérdés. Az ellenzék Liberté azt állítja, hogy máris van szó Clemenceau, Millerand és Poincaré-féle miniszterkombinációról.

Az Eliseé-palotában minisztertanács volt, amelyen a marokkói helyzetre való tekintettel a hadügyminiszterium ideiglenes vezetését Cruppi külügyminiszterre bízták.

Folytatják a versenyt.

A Petit Parisien szerkesztője, aki a szerencsétlenségén jelen volt, nyomban intézkedett, hogy a versenyt beszüntessék. — Amikor ezt tudomására hozták Monisnak, a miniszterelnök Lepine rendőrőrnök útján kiadta az utasítást, hogy hétfőn reggel folytatni kell a versenyt. Az aeroklub választmánya elhatározta, hogy hétfő reggel négy órára tüzi ki a páris-madridi repülőverseny folytatását.

Üres a versenytér.

Issy les Moulineauxban ma reggel a rendőri szolgálatot tetemesen megerősítették. A nézők száma azonban csekély. Sűrű ködben Vedrine 4 óra 15 perckor felszállt. Verapt és Train visszaléptek. Frey aviatikus nem lépett vissza. Miután azonban az összes többi aviatikus lemondott a részvételről, Frey az egyetlen konkurens marad és föntartotta magának, hogy elindul az ultra, ha Vedrine nem éri el Angoulemes helységet. A rendőri szolgálatot ma reggel hat órakor beszüntették.

A részvét.

A Párisban levő belgrádi francia követ még tegnap Bazelbe utazott Péter király elé, hogy felkérje látogatásának elhalasztására. Péter király Fallières elnökhöz táviratott intézett, amelyben mély megdöbbenésnek adott kifejezést. A nagy szerencsétlenségre való tekintettel, mely a köztársaság kormányát és a vitéz francia hadsereget érte, a király mély sajnálattal párisi látogatását elhalasztani kívánja.

Fallières elnök táviratilag válaszolt a szerb királynak. Köszönetet mond Franciaország fájdalmas gyászában vele osztozkodásért és mély részvényt nyilatkozásáért. Az elnök azt óhajtja, hogy köszönetét rövid időn belül személyesen megismételhesse.

Fallières elnök a legtöbb uralkodótól és államfőtől részvétáviratokat kapott a többi között királyunktól is.

Berteaux és Monis.

Berteaux hadügyminiszter holttestét felravatalozták. Temetése csütörtökön vagy pénteken lesz. Azt hiszik, hogy a szerb király a temetésen mint magánember résztvenni szándékozik.

A Monis miniszterelnök állapotáról kiadott orvosi jelentés szerint a fájdalmak a mellben és az altestben csökkentek. A beteg szubjektív érzése kitűnő. A csonttörésektől és zúzódásoktól eredő fájdalmak lényegesen csökkentek. A miniszterelnöknek nincs láza és érverése normális. Nehézségek csak az esetben támadnának, ha a miniszterelnök állapota rosszabbodna. Kezelőorvosa kijelentette, hogy állapota teljesen kielégítő. Csak a máj környékén támadt zúzódás látszik komolyabb természetűnek.

Monis állapota súlyos.

Páris, május 22. A belügyminiszterium előtt a Place-Beauveaun rengeteg ember gyűlt össze, hogy Monis miniszterelnök állapota felől híreket kapjon. A legutóbb kiadott orvosi buletin szerint a miniszterelnök állapota súlyos, mert belső sérüléseket is szenvedett. Elő a mellen és az alsó testén szenvedett sebesülések gyógyítására gondolkodik s csak azután lehet megállapítani a belső sérülések fontosságát. A katasztrófánál Henry Deutsch de la Meurthe nem sebesült meg.

Megint színházpályázat

Mit vallanak a tanuk?

A Székely Imre ellen folyó rágalmozási ügy előzménye, azok a rettenetes botrányok, melyeket minden ok nélkül a múlt év tavaszán előidéztek, már kezdett feledésbe menni. A nagy közönség sokkal jobban utálja a piszkos herce-hurcákat, semhogy ne venné szívesen, ha nem kellene foglalkoznia Szávayék izzó és engesztelhetetlen gyűlölködése folytán a múlt évi országos botrányral, annak előzményeivel és szükségszerű következményeivel.

Erre meg akarta adni a módot Székely Imre. Talán jó izlésből, talán azért, hogy ne legyen kénytelen ilyen pénzt és ideget pusztító, haszontalan pörrel nemcsak a maga, hanem az esküdtribósnak nevezett hatalmas szervezet idejét és erejét lekötöni, hajlandó lett volna bocsánatot kérni Szávayéktól. Nem fogadták el, az ő dolguk.

Hanem hát éppen nincs kizárva, hogy a fegyver visszafelé sül el. A tegnapi fővárosi tárgyalás adatai igen alaposan megerősítették a védelem álláspontját.

Miről van szó ebben a perben? A rettenetes tévhit, egy nevetségesen vaskalapos fölfogás volt a kiinduló pontja ennek a mostani sajtópernek. Bámulatos, hogy akadnak még mindig emberek, akik azt hiszik és másokkal is el akarják hitetni, hogy valamely lapkiadó vállalat nem üzlet. Hogy egy ezer, meg ezer példányban megjelenő napilapot pusztán idealizmusból fenn lehet tartani és hogy a horribilis költségekkel, gépekkel, nagy technikai, irodai és szellemi munkásokkal dolgozó kiadó, ha az egyben még szerkesztője is a lapjának, köteles valamely üzleti vállalatot, még ha az olyan anyagi hasznot elérni célzó intézmény is, amely avval keres pénzt, hogy szellemi táplálékot és szórakozást nyújt a közönségnek, tehát jelen esetben a színházat minden ellenszolgáltatás nélkül támogatni, az illető vállalkozó érdekeit publicitásának erejével előmozdítani.

Pedig minden józan gondolkozású ember könnyen beláthatja, hogy egy újság sem akarhat próféta szerepet betölteni és nemcsak azokból a krajcárokból él, amik a mélyen tisztelt olvasóktól befolyik és nemcsak a hirdető hatásaiból tartja fenn magát, hanem szívesen szolgálatába szegődik bármilyen formában minden tisztességes üzleti vállalkozónak is, ha ezért tisztességesen megfizetik.

Ezt tette Székely Imre és semmi egyben. Szent-Királyi és Szávay a városi közgyűlésen elnevezték zsarolónak, ezt a nézetüket hirdetik ma is egész nyíltan és nem átalják álhírlapíróknak elnevezni azt, aki az egész világon szokásos és bevett üzleti elvek

a'apján járt csak el a színházpályázat idejében.

Ha aztán jogosulatlan megtámadtatása után Székely Imre védekezett erősen, elkeseredetten, akkor ezt mi, akik sem nagyképűsködni, sem akár egy tollvonást is rosz-hiszeműen leírni nem szoktunk, ezt tökéletesen megértjük. De mégérti és az egész közönség már is felemelt Székely Imrét a mai tárgyaláson elhangzottak után. Ez a józan és felvilágosodott debreceni közönség akkor is lemosolyogta az akár Szávayék, akár csak az ő embereik által megindított, de dugába dőlt bojkott mozgalmat és állást foglalt ellene, amikor ilyen módon akarták tönkretenni, a kenyerétől megfosztani, a városból kiűldözni egy olyan embert, aki Debrecen város fejlődése érdekében kifejtett munkásságával letagadhatatlan és elismerésre méltó érdemeket szerzett minden debreceni polgár szemében.

Megjegyezzük különösen, hogy éppen a vidéki hírlapírók országos egyesületének elnöke, Szávay Gyula részéről még a jó-hiszeműség látszata is ki van zárva, amikor valamely lapról azt állítja, hogy Zilahy Gyula, vagy bárki másnak az üzleti érdekében köteles „szerelemből” harcolni, illetve, hogy tisztességtelen dolog a szóban forgóhoz hasonló támogatásért díjazást elfogadni.

Kiderült különben a mai főtárgyaláson, hogy Szentkirályiék csakugyan a kenyerére törtek Székely Imrének, aki mellett Debrecen város vezetői felváltva tanúságot szolgáltatni. Jánosi Zoltán szemébe vágta Szentkirályinak egyik állítására:

— Ez hazugság.

Zilahy Gyula pedig vallotta, hogy még ő tartozik köszönettel Székely Imrének annak ellenére, hogy támogatását díjazta. Egyben különös módon leplezte le Szávaynak egész magatartását.

Részletes tudósításunk a következő:

A tárgyalást Tóth Aurél elnök vezette, szavazóbírák voltak: Horváth István és Ujfalussy József, jegyző Scholcz Elemér. Rendes esküdtek: Meisers Vilmos, Kállai András, Szentpéteri Mihály, Ganovszky László, ifj. Ertsey Károly, Orosz István, Dávid Zoltán, Katona Péter, Major Bálint, Szivér Elemér, Bernáth Aladár, Németi József, Károlyi Sándor; pótesküdt: Oláh Károly. A vádat Gáthy Bálint kir. ügyész képviselte, Székely Imrét dr. Elekes Aladár nyiregyházi ügyvéd képviselte.

Az elnök felolvastatta a vádiratot, a mely tizenhárom rendbeli rágalmasz vétségével vádolja Székely Imrét, azután felolvassák egész terjedelmükben az inkriminált közleményeket.

Székely Imre kihallgatása.

Azután Székely Imre kihallgatására került a sor.

Székely kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek. Az inkriminált közleményeket neki meg kellett írni a saját existenciája, a létevéde védelmére, igaztalanul és durván támadták őt Szávay és Szentkirályi, oly éles és kiméretlen módon akarták őt kiűldözni ebből a városból, hogy neki minden eszközt fel kellett használni a támadás élének elvétele és a saját, valamint lapjának létevéde iránt. Mindezt bizonyítani kívánja. A cikkben foglalt állításokat is bizonyítani fogja részint jogos magánérdek, részint pedig közérdek címén.

Előadja még vádlott azt is, hogy a színházpályázat idején ellene egy nyilatkozatot csikart ki Szávay Zilahytól, azt mondván, hogyha levélben megírja, miszerint Zilahy

Székely megszarolta, akkor ő is, meg a hatalmában álló debreceni lapok is mellé (t. i. Zilahy mellé) állanak és akkor meglátja az igazgató mi a kellemesebb: ha Székely, vagy pedig Szávay támogatja. Viszont ha ezt Zilahy nem teszi meg, akkor kicsavarja a nyakát és a közgyűlési határozatot, mely Zilahynak adta ki a színházberletet, megfogja semmisíteni.

Azt is elmondja Székely Imre, hogy azoknál a bankoknál, ahol Szávay és Szentkirályi igazgatósági tagok, visszautasították, illetve nem prolongálták a váltóit.

A panaszosok előadása.

Szentkirályt Tivadar kihallgatása során azzal okolja meg, az 1910. április 8-iki közgyűlésen Székely ellen történt felszólalását, hogy a színházpályázat idején arról győzdött meg, miszerint Székely Imre megakartá zsarolni Komjáthyt. Ezt ő másoknak is elmondta, a tanács tagjainak is, mire Székely azt üzengette neki, hogyha folytatja ezeket a híreszteléseket akkor lecsukattja. Ne hogy úgy látszassék, hogy őtet meglehet félemlíteni, elmondta vádjait a városi közgyűlésen is, az erre egyedül illetékes fórumon is felszólította Székelyt, hogy indítson ellene rágalmaszai pert. A vádlott azonban ezt nem tette, ezért kénytelen volt ő sajtópört indítani ellene az utolsó percben.

Tagadja, hogy bármiféle része lenne a Székely tönkretételére és bojkottálására irányuló mozgalomban. Azt elismeri, hogy bizonyos helyeken Székely Imre személyét a legkedvezőtlenebb színben igyekezett feltüntetni, de ezt meggyőződésből tette.

Szávay Gyula is hasonló értelemben nyilatkozik. Komjáthy méltatlan módon támadta Székelyt, mire ő annál a baráti viszonynál és Komjáthy értékes igazgató képességeinek ismereténél fogva védelmébe vette Komjáthyt. Erre őt Székely minősíthetetlen hangon megtámadta.

Mikor Komjáthy sürgönyökben panaszolta, hogy őt Székely megakartá zsarolni, akkor nagyon felháborodott és közérdekből szólalt fel a közgyűlésen. Azt célozta, hogy Zilahy Gyula, aki szerinte nem való színigazgatónak, ezért is, meg mert Székely Imre megfizetett támogatásával akart újból színigazgató lenni, zárassék ki a pályázatból. Tagadja, hogy ő a budapesti lapokban valótlán közleményeket adott volna le, ő csak a Székely Imre által közzétett híreket akarta megcáfolni. Álhírlapírónak nevezi Székelyt, mint aki egész életében kisebb-nagyobb zsarolásokból tartotta fenn magát.

Székely Imre a szembesítéskor valótlannak minősíti a főmagánvádlók állításait.

Az elnök délután három órára halasztotta a tárgyalás folytatását.

A bizonyítás felvétele.

Délután három órakor folytatták a tárgyalást.

Az ügyész és védő előterjesztették azokat a bizonyítékokat, amelyekkel egyrészt a vád, másrészt a védelem álláspontját kívánják megerősíteni.

A bíróság határozathozatalra vonult vissza, majd kihirdette végzését, amelylyel a már berendelt tanúk nagy részének a kihallgatását újból elrendelte, a védelem által hivatkozott körülményekre és tanúkihallgatásokra felajánlott bizonyítás egy részének felvételét mellőzte, miért a védő semmiségi panaszt jelentett be.

Székely kaulója.

Jánosi Zoltán református lelkész az első tanu. Elmondja, hogy a Székely által indított sajtókampány idején Szentkirályi Tivadar felkereste őt a lakásán, ahol ezelőtt még sohasem volt és arra akarta rávenni a tanut, hogy a D. R. U. kauciójáért vállal jótállást vonja vissza. Jánosi azonban erre nem volt hajlandó.

Ügyész: Nem azt célozta evvel a főmagánvádló, hogy a tanu megszabadítsa az olyan emberrel való összeköttetéstől, mint amilyen a vádlott?

— Nekem ilyen mentorra, mint Szentkirályi egyáltalán nincs szükségem. Tudom én azt, hogy kivel barátkoztam. Székely Imrével együtt nagy harcokat küzdöttünk végig Debrecen érdekében s ha később voltak köztünk politikai ellentétek, azokat békés uton elsimitottuk.

Szentkirályi: Én be akartam bizonyítani a tanunak, hogy Székely Imre többeket megszarolt, mert Jánosi előzőleg azt ígérte, hogy ha erről meggyőzőm, akkor a kaucióért vállalt jótállását visszavonja.

— Ebből egy szó sem igaz, hazugság!

A bojkott mozgalom.

Magoss György dr. főügyész vallja, hogy egy beszélgetés alkalmával azt mondta Szentkirályi, miszerint Székely Imrét azért nem sikerül lehetetlenné tenni, mert a városi tanács tartja Székelyt, aki nagyon otthonosan érzi magát a városházán, ott van az ereje. Szentkirályi azt is kijelentette, hogy ezt nem tartja helyesnek. Kérte a tanut, hogy a polgármesternél, akivel Székely nagyon jó viszonyban van, járjon közbe azért, hogy ne fogadjon a polgármester.

Védő: Székelynek, vagy a lapjának ártalmára lett volna, ha kiiltják a városházáról?

— Igen, mert ott kapják meg a hírlapírók a napi események anyagát.

Ujságíró tanuk.

A következő tanukkal azt kívánta bizonyítani a védelem, hogy Szávay a színházpályázat ügyében történt eseményekre vonatkozólag tendenciózus közleményeket adott le a fővárosi lapokban.

Balassa Sándor az „Esti Hírlap” felelős szerkesztője vallja, hogy ő lapjában Zilahy-párti volt. Tudja, hogy az inkriminált cikkek megjelenésének idejében a fővárosi lapokban a valóságot elferdítve feltüntetett közlemények jelentek meg Székely ellen. Ugy értesült a tanu Budapesten, hogy Szávay ezeknek a közleményeknek elhelyezése céljából személyesen fennjárt a lapoknál a tudósításoknál segítségére volt Szávaynak egy Bokor nevű ujságíró, aki Szávay befolyása alatt állott. Az április 8-iki közgyűlésről és a szociáldemokrata-párti népgyűléséről, mely bizalmat szavazott Székelynek, jelentek meg ezek a tendenciózus közlemények s ezek Székely becsületének elvételét célozták.

Szathmáry Zoltán hírlapíró is tud ezekről a cikkekről, amelyek erősen szaturálva voltak Székely Ellen. Az ő tudósításait azok a pesti lapok sem adták le, melyeknek tanu rendes tudósítója volt. Közvetlen tudomása nincs a tanunak arról, hogy ezeket a cikkeket Szávay írta, ezt csak következteti abból, hogy az ilyen közleményeket csak akkor közlik a lapok, ha ez valakinek érdekében áll.

Révész Gyula budapesti újságíró lényeg telien vallomást tesz.

A polgármester vallomása.

Kovács József polgármester kijelenti, hogy nála nem jártak főmagánvádlók Székely bojkottálása céljából. Végh Gyula akkori rendőrfőkapitány panaszkodott neki hogy Zilahy pártolása miatt megharagudtak rá Szávayék, akikkel azelőtt jó viszonyban volt.

A vád tanui.

Gál Zoltán dr előadja, hogy a Székely ellen leadott nyilatkozatot ő fogalmazta, a bojkott-eszme Than Gyulától eredt.

Hegedűs Loránt dr a D. F. U. szerkesztője, a színházpályázat idején Komjáthy mellett foglalt állást. Beszélt ugyan előzőleg Szávayval, de ez nem kapacitálta őt a kérdéses nyilatkozat aláírására, csak azt mondta: — Hejyes nyilatkozzanak. A lapjában megjelent egy cikk a kaposvári sajtóbotrányval kapcsolatban, ennek az anyagát Szávayék szolgáltatták át a tanunak.

Than Gyula, a D. U. szerkesztője és kiadója ellenséges viszonyban van a vádlóval. Előadja, hogy Bokor József nevű hírlapíró írta a fővárosi lapoknak szóló tudósításokat. A Székely elleni nyilatkozatnak ő volt az érteimi szerzője.

A bíróság mellőzi ennek a tanunak meghittetését.

A bankok Székely ellen.

Kövy Lajos elnök-igazgató abban a bankban, melynek Szentkirályi Tivadar igazgatói tagja, az igazgatóság elhatározta, hogy nem prolongálja tovább Székely váltóit és nem járattja a lapját, mert Székely támadta Szentkirályit.

Szentó Sámuel dr bankigazgató vallja, hogy a múlt év őszén mondta Szentkirályi: — Ne hirdessék a D. R. U.-ban.

Ugyanígy értelemben vall Mihalic Jenő gyógyszerész, aki Szentkirályi kapacitációjára egy időre beszüntette a hirdetéseit Székelynél.

Lukács Vilmos: Szentkirályi a hírlapi polemikáinak folyamán megszólított, hogy tisztességes kereskedő nem hirdethet Székely lapjában, hát én se hirdessek. Én azonban tovább is hirdetem.

Nagy Samu főzsdetulajdonosnát eljártak Than Gyula és Szent-Királyi emberei, — hogy ne tartsák a D. R. U.-ot ő is aláírta a bojkottáló ívet és nem tartotta egy darabig Székely lapját, melyből azelőtt 25—30 darabot adott el naponta. De erre nem Szent-Királyi, hanem Burai nevű alkalmazottja vette rá.

Hogy állunk a „zsearolással”

Zilahy Gyula szinigazgató kihallgatását feszült várakozás és figyelem előzi meg.

— Székelylyel én jó viszonyban voltam és Irmay titkár közvetítése folytán azzal fordultam Székelyhez, mint jó barátomhoz, hogy a színházpályázat alkalmával engem támogasson lapjában. Tudtam előre, hogy ez pénzbe kerül, mert egyrészt minden idejét és munkásságát az én támogatásomra kellett szentelnie Székelynek, másrészt ő, mint lapkiadó nem is támogathatott engem ingyen. Így szokás ez a többi lapoknál és kiadóknál is. Öt ezer koronában alkudtunk meg, ezt én ki is fizettem.

— Az igaz, hogy Szávaynak kiadtam egy levelet Székely ellen, de ennek az volt az előzménye, hogy Szávay megígérte az ő és a Debreceni Újság támogatását, ha ezt a levelet kiadom, sőt a közgyűlési határozat ellen beadott felebebeszések visszavonását is ehhez kötötte. Azonban nem szüntek meg a támadások.

Szávay: Ez nem igaz.

— Engem folytonosan gyötörték Szávayék. Elémbe tett Szávay egy jegyzéket és ennek az alapján kellett elkészíteni a Székely ellen irányuló leveleimet.

Ezután az elnök másnap reggel nyolc órára halasztja a tárgyalás folytatását.

UJDONSÁGOK

— **A Debreceni Patronázs-Egyesület** vasárnap, felyő hó 21-én tartotta évi rendes közgyűlését a városháza nagy tanástermében. Kazinczy Gábor nyug. kir. ítélő táblai bíró foglalta el az elnöki széket. A gyűlés fő tárgyat Csiky Lajos egyesületi titkár részletes jelentése képezte az egyesület évi működéséről. A jelentés szerint az egyesületnek 373 tagja van, kik közül 30 alapító, a többi pedig rendes vagy pártoló, működő vagy adományozó tag. A „Debreceni Kölcsonös Segélyező Egylet” 500 koronás alapítványt tett ösztöndíj-alapítvány gyanánt az egyesületnek, melyet évi 100 koronájával 5 év alatt fog kifizetni s ez összeg kamajja évenként két olyan jó utra tért fiúnak s leánynak fog adni az évi közgyűlések alkalmával, kik a Patronázs Egyesület pártfogása alatt tértek zülöttségi állapotukból jó utra. Érdekes volt a titkár jelentésének főképen az a része, melyben az eddig az egyesület gondjai alá vett 46 zülött fiu, illetőleg leány sorsának elintézéséről számol be. Gáthy Bálint királyi ügyész az egyesület életébe, jövődő működésébe mélyen bevágó indítványt tett. Az egyesületnek jelenleg 2102 K 86 f. vagyona van, amelyből 1460 K érinthetetlenül álló alapító tagsági díj.

— **Meghívás.** A debreceni ipartestület kebelében szervezett békéltetőbizottság alapszabályainak 2-ik §-a értelmében a békéltetőbizottság 72 rendes és 48 póttagból áll. A rendes tagok felerészét a testület előjáróságának tagjai felerészét pedig a testülethez tartozó iparosok összes segédei által maguk közül választott segédek képezvén, felhívom Debrecen sz. kir. város képesített ipart üző összes segédeit, hogy a nevezett békéltetőbizottság segédtagjainak megválasztására folyó évi május 28-án (vasárnap) délelőtt 9 órakor az „Iparos-Othon” dísztermében (Simonffy-utca 1. szám, III. lépcső, második emelet) tartandó segédyűlésen jelenjenek meg. Tárgy: 36 rendes és 36 békéltetőbizottsági póttag választása. Debrecen, 1911. április 21. Rostás István rendőrfőkapitány, miat elsőfoku iparhatóság.

— **Életunt póttartalékos.** Tegnap délelőtt a Csapó-kertben öngyilkosság történt. Csonka Ferenc póttartalékos a 39. gyalogezredhez vonult be, de igen bánthatta valami, mert délfelé hazament a Kisfaludi-utca 38. számú lakására s revolverrel mellbe lötte magát. Eszméletlen állapotban a közkörházba szállították.

— **Berlini szépségverseny az Arany Bika mulatóban.** A berlini Wintergarten egyik nagy feltűnést kelő attrakciója, Würmb A. G. bécsi festőművész vezetése alatt álló Vénusz-csoport mutatkozik be ma este az Arany Bika mulatóban. A csodaszép, mimóplasztikai jelenetek művészi előadásának alapja a szabadegyet ábrázoló rendkívül ügyesen megkonstruált díszlet és a szabályos testtartás. E művészileg előadott képek közül különösen kiemelendő a „Salome” Anny Lonna alakításában. A művésznő Wilde világhírű drámáját 10 képben ábrázolja, melynek látára a közönség tomboló tetszészajban tör ki. Anny Lonna a csoporttal még számos jelenetet ad elő, mely közül különösen kiemelendő: a négy évszak, a gyász, a kétségbeesés, a kacérkodás, a bachánsnők és a birkozás című jelenetek. E sz naciós számban legutóbb százötvenszer lépett fel egymásután a bécsi Hölle kabaretben. E világhírű attrakció teljesen művészi alapon áll s ezért hölgyek is megnézhetik. A nagy sikert aratott májust műsor keretében mutatják be Molnár Ferencnek rendkívül szellemes tréfáját, a „Tavaszbredés” és Satyr nevetető bohózatát. A helyárak, mint rendesen, 2 korona és 1 korona 50 fillér.

— **Lezuhant a fáról.** Barna Márton böszörményi ember igen szereti a madártojásokat. A napokban felmászott egy magas tölgyfára, ahonnan lezuhant. Barna oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy alighanem belehal sérüléseibe. Tegnap a közkörházba szállították.

— **Meghívó a „Kossuth Dalkör”-nek** 1911. május 28. vasárnap d. u. 3 órakor hivatalos helyiségében (Burgundia 2. sz. emelet 6. ajtó) tartandó rendes közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Évi jelentés. 2. Zárszámadás. 3. Költségelőirányzat. 4. Oklevelek kiosztása. 5. Indítványok. 6. Tisztújítás. Debrecen, 1911. május 18. Az Elnökség.

— **Orfeum a Magyar Királyban!** A budapesti Wertheimer orfeum volt tagjai tartanak itt előadást Rabinovitz Herman igazgatása alatt, a közönség zajos tetszése mellett. Ez nem is csoda, ha megtekintjük a műsort. A műsornak legkiemelkedőbb száma Littmann Pepi, a világszerte híres lengyel férfi imitátor. Bácskai Sándor, a budapesti közönség közkedvelt magyar komikusa, valamint a többi jeles szóló szám, u. m. Komádi Mici, Weitz Mór, Rabinovitz Anett, Palugyay Mici, Pethő Irén. Az előadások esténként zsufolt házak előtt lolynak, mely tény legjobb bizonyítéka annak, hogy a társulat a debreceni közönség tetszését és pártfogását megérdemli.

— **A fegyver áldozata.** Nagy riadalom volt tegnap délután az Araay János-utca 48. szám alatti házban. Szücs Gyula kefégyári munkás délben hazajött a gyárból s fegyverével játszott. A közelében volt János nevű testvére, aki nézte a revolvert. A következő percben elsült a fegyver és Szücs Jánost a golyó mellbe találta. Szücs János összeesett. A mentők a kórházba szállították.

— **Máthéi János** vízvezeték, fürdőberendezés és csatornázási vállalata. Elvállalja az udvar szakszerű csatornázását a kaputól befelé, kívánat szerint, kőagyag beton vagy öntöttvascsövekkel Tetővíz lefolyó udvari vezeték bekötését a csatornába. Fürdőberendezés, angol closet felszerelését. Jótállással jutányos áron. Műhely és iroda: Darabos-utca 54. sz. Minta üzlet: Egyháztér 5. szám. Telefon szám 321.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsdé.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 22.

Az árak 50 kilogramonként

buza máj.	12'23—12'24.
buza okt.	11'30—
rozs okt.	—
zab május.	9'29—
zab okt.	7'70—
Tengeri máj. 1911.	6'44—
Tengeri juli 1911.	6'49—

Értéktőzsdé. Osztrák hitelrészvény 644'25 Magyar hitelrészvény 814'—.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás.

Azt hitte, a férfiak nem értenek a kereséshez, és egyszerre csak a sok irkafirka alatt reáakadnak a pénzre. Midőn azonban. Nádverő kifakadásaira férjét a padra aláhanyatlani látta, többé már nem birt magával.

— Eresszenek csak engem! Hadd nézem én, ha üres-e a láda! — kiáltá tehát és a ládához rohanva, hatalmas kajaival egy-maga emelte föl a tetejét.

— Dejszen, hiába kereskedik kend most ott, mikor a pénzt elébb kiszedte belőle! — mondá Nádverő, mindig fenyegetőbb hangon.

De még nem végezte be szavait, midőn a láda teteje nagy csörömpöléssel ismét becsapódott és Zsuzsi hatalmas keze olyant csattantott Nádverő arcára, hogy ez saját maga körül fordult meg sarkain.

(Folytatjuk.)

Gömör-rozsnyói vasas gyógyfürdő és hidegvizgyógyintézet a Tátrák alján fenyvesek között.

Klimatikus gyógyhely, 400 méternyire a tenger színe felett, a szelek ellen teljesen védett kies fekvésű csucsumi völgyben, az 1290 méter magas Ökörhegy alján. Javalva: a női ivarszervek bántalmainál, egyéb női bajoknál s következményeinél; a vérrendellenes összetételű alapuló betegségeknel (vérszegénység, sápkór); súlyos betegségek utáni elgyengülések esetén; görvélly és angolkórnel; idegbajoknál; tengeri fürdő után utókuránál stb. stb. Egyszerű és kellemes hőmérséklet (18—22.) Pormentes, ozonduz fenyves levegő, gondozott sétányok, villamos világítás. Pensio rendszer. Vasut-, posta-, távirat- és telefonállomás helyben. Kitérő vasúti összeköttetés mindenfelől.

Közeli kiránduló helyek:

Krasznahorka vára a világhírű Andrásy-mausoleummal, Betleri káptala, Szulovai vadász-kastély, Dobsinai jégbarlang. Aggteleki és Szilicei cseppkőbarlang, világhírű Sztracsenai és Szádellői völgy, Murányi vár. Fürdő-orvosok:

Dr. Hajcsi Sándor és Dr. Heincz Hugó.

Bővebbet: **A fürdőigazgatóság.**

608. tkv. sz.
1911.

Árverési hirdetmény kivonat.

A püspökladányi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Debreczeni Első Takarékpénztár végrehajtónak, Kirják Andrásné Makó Mária végrehajtást szenvedő elleni 1908. kor. 96 fillér tőkekövetelés és 1500 korona tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék a p.-ladányi kir. járásbírósa területén levő, Nádudvar községben fekvő nádudvari 2621. sz. betétben A. I. 1—2. sorsz. 7490/5. 7490/6. hrsz. alatt felvett 21 hold 970 □-öl területű a Mihályhalom dűlőben fekvő tanyaház, udvar és szántóra az árverést 2725 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1911. évi június hó 19-ik napján délelőtt 10 órakor a Nádudvar község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is, azonban annak 2/3-ánál alacsonyabb áron alul eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-§-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Püspökladány 1911. február hó 18.

Dr. Kovács sk.
bíró.

Indiai fogcsepp, a legmakacsabb fogfájást is megszünteti, ára 70 fill.
Tyukszem irtó, 2-3 nap alatt minden bőrkeményedést megszüntet, ára 70 fillér.
Fagybalzsam, a legerősebb fagyást és az ezzel járó viszketettségét azonnal megszüntet, ára 70 fillér. A fentiek csakis a

Balás Ödön utóda

HARSÁNYI LAJOS

„Reménységhez“ címzett gyógyszer-tárában
DEBRECEN, Csapó-u. 18. sz. alatt kaphatók.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

A DR. BOROVSKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunkban is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőalkotásában **felülmúlhatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás,** továbbá minden meghűlés okozta bajok, mint **rheuma, köszvény, csusz, ischiás, izületi lob és zsábjában szenvedők, végül fagyás okozta és égési sebek** fájdalmainak megszüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő- és testtörő háziszser.**

Kapható városunkban a következő cégeknel: **BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ** gyógyszerészeknel, **KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ** és **BÉLA, NAGY ANDRÁS** kereskedő uraknál, **Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS** gyógyszer-tárában. Földesen: **WEISZ MIKSA** kereskedésében. **1-20, 2- és 2-50 koronás üvegekben.**

Készítik: **Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest II. kerület Fő-utca 77/c. szám.**

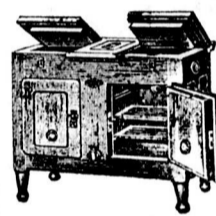
Telefonszám: 321.

Máthéi János

Jégszész, vízvezeték, csatornázás központi gőzfűtés és fűrdőberendezési vállalkozó.

Műhely és iroda: **Darabos-u. 54.**
Modern üzlet: **Egyháztér 5. sz. a.**
(Nagytemplom mellett), ahol elegáns

háztartási jégszekrények

különböző nagyság és kivitelben 1-ső rendű gyártmány, jutányos áron beszerezhetők, jól állás mellett. Javítások díjtalanul eszközöltetnek. Ugyanott díszes és célszerű mosogató asztalok, szoba-klosetek, fűrdőkádák, fűrdőkályhák, mosdók, closetek, bidetsek és egyéb fűrdőszobai piperecikkek, szőllőpermetezők és mindenféle bádogárak nagy választékban kaphatók. Minden nagyhangú hirdetésnél jobban beszél a személyes meggyőződés, kérem az érdeklődőket üzletem megtekintésére.

Eladó földek.

Vértesi határban 500 magyar hold föld tanyával.

Haláp melletti Kövesdi-féle tagban 103 hold föld.

Monostorpályi útfélen közel a sorompóhoz 18 hold föld tanyával.

Vágóhid mellett 13 hold föld házhelyeknek.

Acsádi útfélen 20 hold föld tanyával. Nagycserén 8 hold kaszálló erdővel övezve.

Ondódon 12 hold kitűnő fekete föld s végül

Gerébi-telep Átkosföldön 363 □-öl, cseréppel fedett kőépület 2 szoba, konyha és szőllővel beültetve **eladó.**

Ingyen felvilágosítást ad és vevőnek díjtalanul nevére iratja

Dezső László

telekkönyvi okl. v. rendőrfogalmazó.

Morgó-utca. 19. sz.

Bártfa-Fürdő.

(Sáros-megye)

Posta-, távirat-, távbeszélő és vasuti állomás.

Fürdőidény: Májustól Szeptember közepéig.

A Kárpátok Beszkid nevű heglánczolatának déli lejtőjén 382. m. magasságban gyönyörű 6000 hold szálal fenyves erdővel környezett hegyek által védett völgyben fekszik. Bártfa-fürdő, mint kimagasló kárpáti **klimatikus gyógyhely** is szerepel. Rendkívül jó gyógyeredményt mutat fel Bártfa-fürdő **női bajnál, sápkór, vérhiány** minden alakjainál, **gégelégcső, tüdő, gyomor, bél idült hurutjainál, oly idegbajoknál és gyengeségeknél,** melyek vérhiányon vagy kimerülésen alapulnak; görvélly- és angolkórnel; **tüdőbetegeknek** kitűnő szolgálatot tesz Bártfafürdő baizsamos éghajla, végül utókura gyanánt karlsbadi, marienbadi, halli, lipiki fűrdők használata után.

A részvénytársaság szállodáiban és magánvillákban **1540** kényelemmel berendezett **szoba** áll rendelkezésre. Szobaárak naponként **2-8** koronáig; hetenkint **20-50** koronáig. Nagyobb lakások egész évadra **200-600** koronáig bérelhetők.

A lakások részben konyhával is el vannak látva. **Piacz naponként helyben.** A fűrdőben van több vendéglő, cukrászda.

Lakás az évad elején június 20-ig és végén, augusztus 20-tól kezdve a részvénytársaság szállodáiban és pedig: „Deák-szálló“-ban és az „Erzsébet-szálló“-ban 30 százalékkal olcsóbb. **Szénsavas telített szénsav-fűrdők és vasláphozzáttétes fűrdők, ásványvizkurák** kitűnően berendezett elsőrangú kéz vizgyógyintézet, savó- és kefir-kúra. A fűrdőigazgatóság legujabban bevezette a **Penzi-rendszert,** amely szerint az elő- és utóidényben egy személy teljes ellátása és lakása csak **8 koronába,** a főidényben csak **12 koronába** kerül. A penzi-rendszereire lehetővé van téve, hogy mindenki rendkívül olcsón tölthessen néhány hetet hazánk egyik legkisebb fűrdőjében, ahol minden előnyt és kényelmet talál. A fűrdőre vonatkozó mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál

A fűrdő igazgatóság
Bártfa-fürdőn.

Apró hirdetések.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyat BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnygyára. Debrecen, Tiszapalota.

„Egy régi előfizető“ levelét csak személyesen intézhetjük el, kérjük 10—12 közt Piacz-u. 12. szám alatt bennünket felkeresni.

Németszera, jó ellátással, művelt asszony nál elemista, Merénybe jutányosan elvállaltatik. Értekezhetni Koszorus adóellenőrrel.

Megvételre keresek használt fél kis hintót, selyem zseb-plncsit. Tömörly, Turkeve.

Elegánsan butorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt kiadó.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Házmasternek kerestetik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyu üveg-ajtóval eladó. Bővebbet Darabos-utca 7. sz.

Egy vasüst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Szöllőoltványok 2 éves gyökeresoltványok I-ső osztály szokványminőségben, nagy mennyiség és választékban szállít Reitter József szőlőoltványtelep tulajdonos Lovrin. Árjegyzék ingyen és bermentve.

Feltalálók, bármely eszmét olcsón kidolgozom szabadalmaztatásra. Ems. Petrozsény, Deák-bánya.

Kivaló minőségű mogorót igen olcsón szállít Rosenberg Jakab kereskedelmi irodája Técsön.

Harzi kanári madarak állandóan kaphatók

2 éves nőtendék 4—5 kor.

Csokonay Gyulánál
Debreczen, Péterfia-utca 61.

A vállalkozók b. figyelmébe

ajánljuk a Nagyváradon Kolozsvári-utca 148. szám alatt elfekvő kavicsbányánkból termelt minden beton munkára alkalmas beton- és uttest kavicsunkat, továbbá iszapmentes bánya és folyam-homokunkat. Telepünkre be van vezetve a városi villamos vasút. Alkalmas rakodás, olcsó fuverdíjak.

Ajánlatokat kérünk **Kolliner D. és Fia** címre NAGYVÁRAD Pável-utca 11. szám

Saját szabadalmazott gőzgéppel

poloskairtást felelőséggel

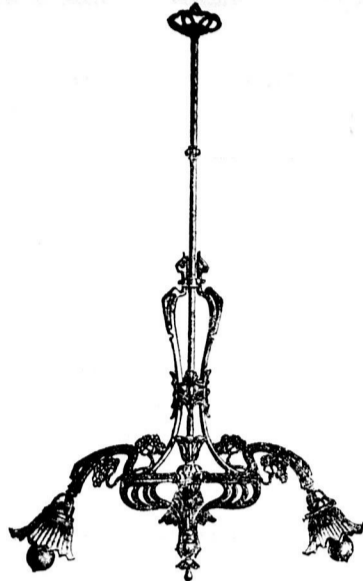
ugyszinte **lakások pormentesítését**

is, villany porszívó géppel elvállalom.

KISS GYULA, Csapó-utca 44. sz.

Parkett-kefelést villany parkett-géppel szolid árban vállalok. Telefon 878. sz

Üzlet áthelyezés!

A Magyar Fém- és Lámpa-Áru-Gyár
Részvénytársaság raktára
üzlethelyiségeit
1911. május 1-én
a Piacz-utca és Uj-utca sarkán épülő
uj Wiener-féle palotába
helyete át.

Költözködés miatt mérsékelt árak!

Cs. és kir. szabadalm.

sérvkötők

pneumatikus gummi pelottával. Haskötők hölgyek és urak részére minden altesti betegség és lógó has ellen. Gummi göröcsér harisnyák. Műlábakat és műkezeket amputáltak részére, test-egyenestítő-, járó- és támgépeket, mű- és támasztó fűzőket. egyenestartókat a ferdénállók részére, —

valamint a betegápoláshoz tartozó összes cikkeket készít a technika legmodernebb elvei szerint, legutányosabb gyári árak mellett

KELETI J. Cs. és kir. szabad. sérvkötők és testegyenestítő gépek gyára.

BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 17.

Legujabb háromezernél több ábrával ellátott képes árjegyzék ingyen és bermentve.

Alapítva 1878.

Telefon 13—76.

Uj találmány!

Telefon 718.

Uj találmány!

Fagymentes.

Van szerencsém az igen tisztelt háztulajdonosok becses figyelmét felhívni azon körülményre hogy

Fagymentes vizöblítésű closet berendezését kizárólag csakis vállalatom útján szerezhetik be; mert erre vonatkozó **találmányomat szabadalmazás végett bejelentem.**

Ujrendszerű fagymentes berendezésem az eddig ismert angol closetteknél olcsóbb, jobb, tartósabb. A Háztulajdonosok Egyesületének tisztelt tagjai tetemes árendemnyben részesülnek. Rendelvényeket csatornázási és vízvezetési vállalati irodámba

Zápolya-utca 6. szám alá kérek

intézni, ahol az ujrendszerű fagymentes closet találmányom rajzai megtekinthetők s bővebb felvilágosítás nyerhető

tisztelettel:

Lehmann László.

FÉLIX-gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely.

== Nagyvárad mellett. ==

Európa leggazdagabb kénes hév víz-forrása, víz hőfoka 49. C. 17 millió liter napi mennyiség.

Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait, tükör-kád, iszap mód és szénsavas fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó, zongora- és olvasóterem, kitűnő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennispálya, gondozott sétautak. 400 holdas park és fenyveserdő 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta!

Posta, távirtda, interurban telefon.

Prospektust küld az Igazgatóság.

Curtaxe és zenedij nincs. Egész éven át nyitva.